

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

LXXII. Qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per seipsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

ceptionem, ut fit in casibus sequentibus :

1^{mus}. Titius apud Cajum 100. deposuit imperiales, cui etiam 100. debet; Cajus adversus Titium deponentem debiti habet actionem, attamen si Titius depositos 100. imperiales in Judicio repetat, Cajus compensationis exceptione sese defendere nequit. *Cap. bona fides. 2. de deposit. L. si quis. 11. C. depositi.*

2^{dus}. Cajus ex domus possessione vi est ejectus, ideoque restitutionem in Judicio petit: hic exceptione dominii repelli non potest, quamvis postquam restitutus, à Domino rei vindicatione in Judicio valeat conveniri. *Cap. in literis. 5. de restitu. Spoliator.*

3^{cius}. Cajus agri conductor, sicum locatore super agri proprietate litigare velit, locatori agrum prius restituere debet, & tunc actionem habet, etsi ante restitutionem contra locatorem rem

suum repetentem non obtineat exceptionem. *L. si quis. 25. de locat. & conduct.*

4^{mus}. Petrus à Paulo mutuavit 100. cum Juramento de solvendis usuris: Paulus in Judicio usuras exigit, contra quem Petrus propter Juramenti religionem exceptione tueri se nequit. *Cap. debitores. 6. de jurejur.* postquam tamen Paulus usuras solvit, eas proposita in Judicio actione repetere potest. *Cit. cap. debitores.* ubi creditores ad solutas usuras restituendas ecclesiasticâ severitate dicuntur compellendi. *Cap. ad nostram. 20. de jurejur.*

5^{mus}. Prælatus electus, postquam confirmationem impetravit, exceptione criminis à capienda possessione impediri non potest: attamen captâ jam possessione denunciari vel accusari valet. *Cap. constitutis. 46. de appellat. cap. indemnitatibus. 43. §. ceterum. de elect. in 6.*

REGULA LXXII.

Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per seipsum.

Quæres Quis hujus Regulæ sensus?

Re. Similis est Regula 68. *Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum.* Sensus autem Regulæ est: Quod quis per delegatum, Procuratorem, vel man-

datarium subrogatum facit, eandem vim & effectum habet, ac si faceret per se ipsum. Ratio est: quia effectus ex mandato secuti ipse mandans principalis est causa, si enim mandatum abfuisset, nihil actum fuisset: ideo effectus man-

mandati non tam causâ proximè executrici, quàm Principali mandanti, causâ initiali, & primò moventi est attribuendus. Quod adeo verùm est, ut etiam delicta ex mandato perpetrata mandanti imputentur.

Exempla sunt 1^{mò}. Titius famulo mandat, ut Cajum è possessione domûs ejiciat: Cajus mandantem ex interdicto *unde vi* convenire potest. 2do. Titia Paulum per famulam suam injuriari jussit: Paulus adversus Titiam, quæ in-

juriam inferri jussit, habet actionem. *L. non solum 11. ff. de injur.*

3^{tio}. Andreas Petrum per sicarios occidi mandavit: non solum exequentes mandatum, sed etiam Andreas mandans irregularitatem incurrit. *Cap. fin. de homicid. in 6.*

4to. Petrus personam Pauli Sacerdotis injuriosè tractari jussit: non solum exequens, sed etiam Petrus mandans incidunt in excommunicationem Canonis. *Si quis suadente. Cap. mulieres 6. §. illi vero. de sentent. excomm.*

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Perpetua juvencula munusculis & amplâ largitione ad sponsalia inducta viduo matrimonium promittit, sed quia de minùs honesta cum aliis conversatione suspecta, viduus eam ducere renuit. (A) Ideo *Perpetua* ornatum muliebrem à viduo repetit, quem apud eum deposuerat. Excipit viduus sibi prius restituendum, quod *Perpetua* futurarum nuptiarum intuitu dederat. (B) Item mutuò datos 100. imperiales, quos *Perpetua* cum usuris intra annum restituere jurârat. (C) *Perpetua* in Judicio causâ cadit, sed sententiæ executionem per restitutionem in integrum impedire conatur. (D) Re cum viduo compositâ per pecuniam in Collegio utriusque Sexûs *Perpetua* præbendam adipiscitur, (E) ex cujus possessione vi dejicitur, excipiente quadam domicellâ *Perpetuam*

simoniacè ingressam, malæ fidei possessorem esse, ac ideo non restituendam. (F) *Perpetua* restituta partem adversam muneribus placat, & efficit, ut liti renuniet. (G) Mortuâ Abbatissâ *Perpetua* eligitur & confirmatur, & dum possessionem capere vult, quidam ex Capitularibus se opponunt. (H) Villicus Capituli cum *Perpetua* agit, & villam, quam à Capitulo elocatam tenet, emit. Capitulum id advertens alteri villam elocare parat: Villicus opponit villam jam tum esse emptam. (I) Cum *Perpetua* modò sufficienter provilum, Parentes eam in sola legitima institunt, & pro memoriali auream crucem legant, quam ipsa fratribus non vocatis secum sumit, cujus restitutionem aliqui ex hæredibus postmodum urgent. (K) Demum cum *Perpetua* in Capitulo Ca-

nonicum quendam perpetuum patere-
tur oppositorem, suæ familiæ indicavit,
ut si possent dominam suam ab injuriis
& damnis per præfatum Canonicum il-

latis vindicarent, vitæ tamen parcerent.
(L) Qui Canonicum tam graviter per-
cussit, ut exinde 3tia die mortuus
fuerit. (M)

RESOLUTIO.

(A) Sponsus ob admissam à Sponso
S fornicationem à sponsalibus
etiam juratis resilire potest. *Cap. quem-
admodum. 25. de furejur.* ac ita est ex-
emplum *Regul. 71.*

(B) Depositorum nullâ penitus excep-
tione obstante reddi debet: quo reddi-
to contra deponentem depositario datur
actio. *Cap. bona fides. 2. de deposit.* & est
1ma à *Reg. 71.* exceptio.

(C) Qui usuras solvere juravit, sine
exceptione eadem ex religione jura-
menti solvere cogitur: solutas tamen
instituta actione repetere non prohibe-
tur. *Cap. debitores. 6. de furejur.* quæ est
2da. exceptio.

[D] Quamvis contra latam senten-
tiam in integrum detur restitutio, non
tamen exceptio, ne ideo sententia exe-
cutioni mandetur: *cap. suscitata. 6. de
in integr. restitut.* & est 3tia exceptio.

(E) Magna est quæstio, an simili-
um præbendarum emptio simoniacâ la-
be contaminetur, cum Ecclesiastica be-
neficia non sint. Verior est sententia
affirmativa; quia sunt vera fructus,
qui propter spirituale dantur obse-
quium.

(F) Et si contra simoniacè ingressum
vel malæ fidei possessorem actio institui
possit; spoliatus tamen ante omnia re-
stituendus. *Cap. in literis. 5. de restitut.
spoliat.* ac ita rursus non tenet *Regu-
la 71.*

(G) Est iterum Simonia legitimum
oppositorem, ut in materia beneficiâ
ab intentata desistat actione, pretio vel
quacunque re temporali permovere.

(H) Hæc oppositio non obest, quo-
minus possessionem capere valeat. *Cap.
post electionem. 7. de concess. præbend. cap.
indemnitatibus. 40. §. sanè de elect. in 6.*

(I) Villicus ante omnia villam de-
serere debet, sicque postea titulum su-
um probare potest. *L. si quis conductio-
nis. 25. C. de locat. & conduct.*

(K) Si Legatarius propriâ autori-
tate rem legatam occupet, ad restitu-
tionem tenetur. *L. 1. ff. quod legatorum.*
Ac ita rursus non tenet *Regul. 71.*

(L) Quod hîc Perpetua per alium fa-
cit, perinda est ac si faciat per se ipsam,
juxta *Regul. 72.*

(M) Ideo rea est percussio, & ex-
inde secuti homicidii. *Cap. mulieres 6.
de sentent. ex com.*

